

OBSAH

ČÁST PRVNÍ

Úvod	25
Definice a historie komplexonů	25
Názvosloví komplexonů	27

Kapitola I.

KOMPLEXY	29
1. Obecné vlastnosti komplexů	29
2. Chemická rovnováha v roztoku	33
3. Chelátové komplexy	37
Literatura	42

Kapitola II.

TEORIE KOMPLEXONŮ	43
Povaha komplexních rovnováh u komplexonů a metody jejich studia	43
Chemické a fyzikální vlastnosti komplexonů a jejich komplexů	45
A. Komplexony s karboxymethylovými skupinami vázanými k jednomu dusíkovému atomu	45
Kyselina nitrilotrioctová	45
1. Vlastnosti	46
2. Komplexy kyseliny nitrilotrioctové	49
3. Metody výzkumu fyzikálně chemických vlastností komplexů kyseliny nitrilotrioctové	51
a) Stanovení konstant komplexity z titrační křivky kyseliny za přítomnosti kovu, který se váže do komplexu	51
b) Vznik vyšších komplexů	53
c) Hydroxokomplexy	54
d) Stanovení konstanty komplexity na základě vytěsňovací reakce s β, β', β'' -trisaminotriethylaminem	54
e) Stanovení konstant komplexity a složení komplexů na základě měření oxydačně redukčních potenciálů	57
f) Polarografie komplexů kyseliny nitrilotrioctové	59
Kyselina uramil-N,N-dioctová	64
Kyselina N,N-bis-karboxymethyl-aminomalonová	64
Kyselina N- β -hydroxyethyliminodioctová	64
N,N-bis- β hydroxyethylglycin	64
Kyselina iminodioctová	65

B. Komplexony s karboxymethylovými skupinami vázanými k několika dusíkovým atomům	65
Kyselina ethylendiamintetraoctová	65
1. Vlastnosti	67
2. Komplexy kyseliny ethylendiamintetraoctové	68
3. Metody výzkumu fyzikálně chemických vlastností komplexů kyseliny ethylendiamintetraoctové	69
a) Stanovení konstant komplexity z titrační křivky kyseliny	69
b) Stanovení konstant komplexity na základě vytěšňovací reakce s β, β', β'' -trisaminotriethylaminem	70
c) Potenciometrické studium komplexních rovnováh	71
d) Polarografie komplexů	73
e) Stanovení konstant komplexity pomocí vzájemného vytěšňování kationtů z komplexu	77
f) Spektrofotometrie komplexů	78
g) Stanovení konstanty komplexity pomocí radioaktivních indikátorů	81
Kyselina 1,2-diaminocyklohexan-N,N,N',N'-tetraoctová	82
Kyselina diethylentriamin-N,N,N',N',N''-pentaoctová	83
Kyselina bis-2-aminoethylether-N,N,N',N'-tetraoctová	84
Kyselina 1,2-bis- β -aminoethoxyethan-N,N,N',N'-tetraoctová	85
Kyselina N,N'-bis- β -hydroxyethylethylendiamindioctová a kyselina N-hydroxyethylethylendiamintrioctová	86
Obecné vztahy pro komplexotvornost komplexonů	86
Reakčně kinetické vlastnosti komplexonů	95
Literatura	98

ČÁST DRUHÁ

Analytické využití komplexonů	103
---	-----

Kapitola III.

KOMPLEXONY VE VÁŽKOVÉ ANALYSE	104
A. Srážení anorganickými činidly	106
I. Srážení amoniakem	106
a) Stanovení berylia jako BeO	106
b) Stanovení berylia jako $\text{Be}_2\text{P}_2\text{O}_7$	108
c) Analýza berylu a akvamarínu	108
d) Stanovení berylia v berylnatých bronzích	110
e) Stanovení titanu jako TiO_2	110
f) Analýza bauxitu	111
g) Analýza ferrotitanu	112
h) Analýza předslutin hliníku a titanu	112
i) Stanovení uranu jako U_3O_8	112
k) Vzájemné dělení titanu, berylia a uranu	113
Dělení titanu od berylia a uranu	113
Dělení berylia a uranu	113
Stanovení berylia (titanu) za přítomnosti čtyřmocného uranu	114
Postupné dělení titanu, berylia a uranu	114

l) Stanovení thoria jako ThO_2	114
m) Stanovení niobu a tantalu	116
n) Stanovení vizmutu a jeho dělení od olova	116
Analýsa olovnatých slitin s obsahem pod 1% Bi	117
o) Dělení manganu od niklu, zinku a kobaltu	118
2. Srážení solucí hořečnatou	118
a) Stanovení fosforečnanů	118
b) Analýsa přirozených fosfátů	121
c) Stanovení arseničnanů	122
3. Srážení sirovodíkem	122
a) Dělení niklu a kobaltu	122
b) Dělení zinku od manganu a niklu	123
4. Srážení thioacetamidem	123
5. Srážení jodidem	124
6. Srážení štavelanem	124
a) Stanovení vápníku	124
b) Stanovení vápníku v kalciovém olovu	125
c) Stanovení vápníku v minerálech	125
7. Srážení síranem	126
8. Srážení z homogenních roztoků	127
a) Srážení síranu barnatého	129
b) Srážení hydroxydu železitého	130
B. Srážení organickými činidly	130
1. Stanovení stříbra 1,2,3-benzotriazolem (silvonem)	130
2. Stanovení rtuti a stříbra merkaptofenylthiothiodiazolonem	132
a) Vážkové stanovení rtuti	133
b) Vážkové stanovení stříbra	133
c) Stanovení stříbra ve struskách	134
3. Stanovení stříbra a rtuti merkaptobenzthiazolem	134
a) Vážkové stanovení stříbra	135
b) Vážkové stanovení rtuti	135
4. Stanovení mědi 2-(<i>o</i> -hydroxyfenyl)-benzoxazolem	135
a) Stanovení mědi v bronzích	137
b) Stanovení mědi v litiň	137
c) Stanovení mědi v hliníkových slitinách	137
5. Stanovení draslíku tetrafenylboritanem sodným	137
a) Stanovení draslíku ve sklech	139
b) Stanovení draslíku v šamotu	140
c) Stanovení draslíku v umělých i přirozených hnojivech	141
6. Stanovení některých kationtů oxinem	141
a) Stanovení molybdenu	142
Stanovení molybdenu a mědi	143
Stanovení molybdenu a železa	143
Stanovení molybdenu a uranu	143
Stanovení molybdenu za přítomnosti vanadia	144
Analýsa wulfenitu	144
Analýsa ferromolybdenu	145
b) Stanovení uranu	146

Stanovení uranu za přítomnosti thoria a vzácných zemin	146
Stanovení uranu za přítomnosti fosfátů	146
Dělení uranu od molybdenu, wolframu a vanadia	146
c) Stanovení wolframu	147
Stanovení wolframu za nepřítomnosti železa	147
Stanovení wolframu a mědi (nebo uranu)	148
Stanovení wolframu za přítomnosti železa	148
Stanovení wolframu a kobaltu	148
Stanovení wolframu, uranu a kobaltu	148
Stanovení wolframu v scheelitu	149
7. Selektivní stínění komplexony	149
Literatura	150

Kapitola IV.

KOMPLEXONY JAKO STÍNÍCÍ ČINIDLA V ODMĚRNÉ ANALYSE	154
A. Alkalimetrie	154
1. Alkalimetrické stanovení kationtů	154
2. Stanovení kyseliny borité	155
B. Oxydačně redukční stanovení	156
1. Jodometrické stanovení chromanů	157
a) Stanovení chromu v ocelích	158
b) Stanovení chromu za přítomnosti manganistanu	159
2. Jodometrické stanovení čtyřmocného ceru	159
3. Jodometrické stanovení trojmocného manganu	160
a) Stanovení manganu v prostředí komplexonu	160
b) Stanovení manganu v prostředí triethanolaminu	161
c) Stanovení vyšších kyslíčků manganu a olova	161
d) Stanovení kyslíčků olovnatého a olovičitého	162
4. Reduktometrická stanovení síranem železnatým	162
Stanovení stříbra	163
C. Srážecí titrace	163
1. Potenciometrická stanovení stříbra jodidem	163
2. Polarometrické stanovení stříbra jodidem	164
3. Polarometrické stanovení stříbra podle Malínka a Řeháka	164
4. Polarometrické stanovení thalia jodidem	164
5. Stanovení manganu ferrokyanidem podle Chenga	165
Literatura	166

Kapitola V.

KOMPLEXONY V KOLORIMETRII	167
A. Komplexony jako kolorimetrická činidla	168
1. Kolorimetrická stanovení chromu	168
a) Stanovení chromu jako jednoduchý komplex CrY^-	168
b) Stanovení chromu jako komplex $(\text{CoY})_7 \cdot \text{Cr}_2\text{O}_7$	169
2. Kolorimetrická stanovení kobaltu	170
a) Stanovení kobaltu jako jednoduchý komplex CoY^-	170
b) Stanovení kobaltu jako komplex $(\text{CoY})_7 \cdot \text{Cr}_2\text{O}_7$	171
c) Stanovení kobaltu komplexonem I jako CoX_2^{4-}	171
d) Kolorimetrické stanovení draslíku jako CoY^-	171

3. Kolorimetrická stanovení manganu	172
a) Stanovení komplexonem III jako MnY^-	172
b) Stanovení CHENTA činidlem jako MnY^-	172
4. Kolorimetrická stanovení železa	173
a) Stanovení komplexonem I	173
b) Stanovení komplexonem III	173
c) Stanovení komplexonem III a peroxydem vodíku	174
5. Kolorimetrická stanovení mědi	174
a) Stanovení komplexonem I	174
b) Stanovení komplexonem III	174
6. Kolorimetrické stanovení niklu	175
7. Spektrofotometrické stanovení paladia	175
8. Spektrofotometrické stanovení vizmutu	176
B. Komplexony jako stínící činidla	177
1. Kolorimetrická stanovení s dithizonem	177
a) Stanovení rtuti	178
b) Stanovení rtuti za přítomnosti mědi	179
c) Stanovení stříbra	180
2. Kolorimetrická stanovení kupralem	180
a) Kolorimetrické stanovení mědi	181
Stanovení mědi v ocelích	183
Stanovení mědi v rostlinném materiálu podle Forstera	184
b) Kolorimetrické stanovení vizmutu	185
c) Kolorimetrické stanovení antimonu	185
d) Kolorimetrické stanovení teluru	186
e) Kolorimetrické stanovení kobaltu	186
Stanovení kobaltu v ocelích	187
Stanovení kobaltu v niklu a jeho solích	188
3. Kolorimetrická stanovení berylia	189
a) Stanovení berylia v hliníku kyselinou sulfosalicylovou	189
Stanovení berylia za přítomnosti železa	190
b) Stanovení berylia acetylacetonem	190
c) Stanovení berylia aluminonem	192
4. Kolorimetrické stanovení hliníku oxinem	193
5. Kolorimetrické stanovení uranu dibenzoylmethanem	193
6. Kolorimetrické stanovení paladia	194
7. Kolorimetrické stanovení titanu	195
8. Stanovení stříbra <i>p</i> -dimethylbenzylidenrhodaninem	196
Literatura	197

Kapitola VI.

KOMPLEXONY V POLAROGRAFII	199
1. Polarografické stanovení thalia v biologickém materiálu	200
2. Polarografické stanovení molybdenu	201
3. Polarografické stanovení uranu	203
4. Polarografické stanovení vanadia	204
5. Polarografické stanovení niobu	206
6. Polarografické stanovení kobaltu	206

7. Polarografické stanovení germania	206
8. Polarografické stanovení železa, mědi, vizmutu a olova	207
a) Stanovení železa za přítomnosti mědi	207
b) Stanovení železa, mědi a vizmutu	208
c) Stanovení vizmutu (olova) v mědi	208
9. Polarografické stanovení sodíku a draslíku	208
10. Polarografické stanovení manganu a železa	209
a) Stanovení Fe_2O_3 v cementech a struskách	209
b) Stanovení MnO ve struskách	209
Polarografické využití vytěšňovacích reakcí	209
11. Polarografické stanovení zinku v nadbytku niklu	211
12. Polarografické stanovení vápníku	212
13. Polarografické stanovení vápníku v krevním seru	214
Polarografické využití anodické vlny komplexonu	215
14. Polarografické stanovení síranu	215
Polarografické stanovení v prostředí CHENTA činidla	216
Polarografické a ampérometrické stanovení vitamínu B_{12}	217
Literatura	218

Kapitola VII.

KOMPLEXONY V CHROMATOGRÁFII A IONTOFORESE	219
A. Chromatografie výměny iontů	219
1. Použití měničů iontů k odstranění interferujících iontů	221
2. Použití měničů iontů k chromatografii kationtů a jejich komplexometrické stanovení	223
3. Chromatografie komplexonátů na měničích kationtů	223
Stanovení vápníku vedle hořčíku	224
Stanovení barya vedle stroncia	225
4. Chromatografie komplexonátů na měničích aniontů	225
Stanovení alkalických kovů vedle jiných kationtů	226
Stanovení lithia, sodíku a cesia	227
B. Papiřová chromatografie	228
Stanovení redukujících cukrů podle Gardnera a Potterata	229
Stanovení kobaltu podle Lacourtové a Heyndryckxe	230
C. Papiřová iontoforesa	230
D. Jiné použití	232
E. Závěr	232
Literatura	232

Kapitola VIII.

KOMPLEXONY V KVALITATIVNÍ ANALYSE	234
A. Příklady selektivisace organických činidel	234
1. Důkaz zlata komplexonem	234
2. Důkaz zlata kyselinou askorbovou	234
3. Důkaz rtuti a stříbra dithizonem	235
4. Důkaz stříbra difenylkarbazidem	235
5. Důkaz mědi a vizmutu diethyldithiokarbamidem sodným	236
6. Důkaz vanadia kvercetinem	236

7. Důkaz berylia morinem	236
8. Důkaz barya krokonovou kyselinou	236
9. Důkaz hořčíku titanovou žlutí	237
B. Příklady selektivisace anorganických činidel	237
1. Orientační zkouška sirovodíkovou vodou	238
2. Srážení amoniakem	238
3. Srážení jodidem	238
4. Srážení chromanem	238
5. Srážení síranem	239
6. Důkaz stříbra síranem železnatým	239
C. Kvalitativní důkazy některých prvků	239
Literatura	241

Kapitola IX.

DŮKAZ A STANOVENÍ KOMPLEXONU	242
A. Kvalitativní důkaz komplexonu	242
B. Kvantitativní stanovení komplexonu	243
1. Kolorimetrické stanovení komplexonu jako CuY^{2-}	244
2. Kolorimetrické stanovení komplexonu jako NiY^{2-}	244
3. Kolorimetrické stanovení komplexonu jako CrY^-	244
4. Polarografické stanovení komplexonu podle Furnesse	245
5. Stanovení komplexonu v moči	246
Literatura	247

Kapitola X.

KOMPLEXOMETRICKÉ TITRACE (CHELATOMETRIE)	248
Úvod	248
Princip komplexometrie	250
I. Základní komplexometrické indikátory	252
A. Eriochromčern T	252
B. Pyrokatechinová violet	256
C. Murexid	258
D. Ftaleinový komplexon	260
II. Základní komplexometrická stanovení	263
Principy titračních stanovení	265
a) Přímé titrace	265
b) Nepřímé titrace	266
c) Vytěšňovací reakce	267
d) Mikrotitrace	268
A. Odměrná stanovení na eriochromčern T	268
1. Stanovení hořčíku	269
2. Stanovení zinku a kadmia	269
3. Stanovení vápníku	269
4. Stanovení olova	270
5. Stanovení rtuti	271
6. Stanovení manganu	271
7. Stanovení niklu a kobaltu	272

8. Stanovení hliníku	272
9. Stanovení železa	273
a) Komplexonem III	274
b) Chenta činidlem	274
10. Stanovení titanu	274
11. Stanovení india	274
12. Stanovení galia	275
13. Stanovení thalia	276
14. Stanovení skandia	276
15. Stanovení lanthanidů	277
16. Stanovení vizmutu	278
17. Stanovení vanadia	278
18. Stanovení chromu	278
19. Stanovení paladia a zlata	279
a) Stanovení paladia v roztocích obsahujících platinu	279
b) Stanovení zlata ve slitinách	280
20. Mikrostanovení sodíku podle Flaschky	280
21. Stanovení stroncia	280
22. Stanovení barya	281
23. Stanovení síranů	283
a) Stanovení síranů podle Belchera	284
b) Stanovení síranů podle Wilsona	285
c) Stanovení síranů podle Sijderiuse	285
24. Stanovení spalitelné síry	286
25. Stanovení fosforečnanů	288
26. Stanovení kyseliny pyrofosforečné	288
27. Stanovení fluoridů	289
B. Odměrná stanovení na pyrokatechinovou violet	290
1. Stanovení vizmutu	290
2. Stanovení thoria	291
3. Stanovení niklu (v kyselém prostředí)	292
4. Stanovení olova	293
5. Stanovení galia	294
6. Stanovení kobaltu	294
7. Stanovení niklu	294
8. Stanovení manganu	295
9. Stanovení mědi	295
10. Stanovení kadmia a zinku	295
11. Stanovení hořčíku	295
12. Stanovení železa	296
13. Stanovení hliníku	296
14. Stanovení titanu	296
C. Odměrná stanovení na murexid	296
1. Stanovení mědi	296
2. Stanovení niklu	297
3. Stanovení kobaltu	297
4. Stanovení vápníku	297
5. Stanovení vápníku a hořčíku	298
6. Stanovení stříbra a jeho halogenidů	300

7. Stanovení paladia	302
8. Stanovení kyanidů	302
9. Stanovení wolframanů	302
D. Odměrná stanovení na ftaleinový komplexon	303
1. Stanovení vápníku	303
2. Stanovení hořčíku	304
3. Stanovení stroncia a barya	304
4. Stanovení síranů	304
III. Specifické indikátory	304
1. Variaminová modř B	305
Stanovení železa	305
2. 3,3'-dimethylnaftidin	307
a) Stanovení zinku	308
b) Stanovení Zn, Cd, Cu, Ni, Pb podle Flaschky	309
3. Benzidin	309
a) Stanovení hliníku (železa, titanu)	309
b) Stanovení hliníku za přítomnosti železa a titanu	310
c) Postupné stanovení titanu, hliníku a železa	310
d) Stanovení cínu	311
e) Stanovení vizmutu a galia	311
4. Tiron	311
Stanovení železa	312
5. 1-(2-Pyridyl-azo)-2-naftol	312
a) Stanovení zinku	313
b) Stanovení mědi	313
c) Stanovení kadmia	313
d) Stanovení kationtů podle Flaschky a Abdina	313
Titrace v kyselém prostředí	314
Titrace v alkalickém prostředí	314
Synthesa indikátoru	314
6. Pyrogallolová červeň	314
a) Stanovení vizmutu	315
b) Stanovení niklu	315
c) Stanovení kobaltu	315
7. Brompyrogallolová červeň	315
Stanovení vzácných zemin	316
8. Zincon	316
9. Alizarin S	317
a) Stanovení thoria	317
b) Stanovení hliníku	318
10. Eriochromcyanin R	318
a) Stanovení zirkonia	319
b) Stanovení hliníku	319
11. Chromazurol S	319
a) Stanovení hliníku	320
b) Stanovení hliníku za přítomnosti železa	320
c) Stanovení železa	321

d) Stanovení mědi	321
e) Stanovení zirkonia	322
f) Stanovení hořčíku	322
12. Gallocyanin	323
Stanovení galia	323
13. Hematoxylin	324
Stanovení hliníku	324
14. Sulfofenylazo-chromotropová kyselina	325
a) Stanovení zirkonia	325
b) Stanovení thoria	326
15. Brilantní kongomodř BFL	326
Stanovení olova	326
16. Dithizon	327
17. Morin	327
a) Stanovení galia	328
b) Stanovení india	328
18. Thiomočovina	328
Stanovení vizmutu	328
19. Jodid draselný	329
20. Rhodanid amonný a draselný	329
Stanovení kobaltu	329
Literatura	330
IV. Fysikálně chemické metody v komplexometrii	334
A. Potenciometrická stanovení komplexonem	334
1. Přímé potenciometrické stanovení železa	336
2. Přímé potenciometrické stanovení mědi	336
3. Stanovení železa a mědi	337
4. Stanovení hliníku, kadmia, zinku, niklu a olova	337
5. Stanovení železa a hliníku vedle sebe	338
6. Další potenciometrická stanovení	338
B. Polarometrická stanovení komplexonem	339
1. Stanovení niklu	339
2. Stanovení zinku a kadmia	340
3. Stanovení olova	340
4. Stanovení vizmutu	340
5. Stanovení vápníku	340
6. Stanovení vizmutu v olovu	342
7. Stanovení zinku v mazacích olejích	342
C. Vodivostní titrace komplexonem	343
D. Fotometrické titrace komplexonem	347
1. Fotometrické titrace s užitím indikátoru	348
a) Stanovení železa	348
b) Stanovení hořčíku a vápníku	349
2. Fotometrické titrace barevných kationtů	349
a) Stanovení mědi	349
b) Stanovení niklu	350
c) Stanovení železa a mědi	350
d) Stanovení vizmutu	351

3. Titrace komplexonem v ultrafialovém světle	352
a) Stanovení vizmutu a olova	352
b) Stanovení thoria	352
Literatura	352
V. Stanovení kationtů ve směsích	354
A. Stanovení kationtů při různém pH.	356
B. Selektivní stínění kationtů	359
Stínění kyanidem draselným	359
1. Stanovení olova a mědi	360
2. Stanovení olova a niklu	361
3. Stanovení olova a kobaltu	361
4. Stanovení olova a zinku (kadmia)	361
5. Stanovení olova a rtuti	361
6. Stanovení manganu	362
7. Stanovení zinku nebo kadmia	362
8. Stanovení manganu a zinku	363
9. Stanovení hořčíku a zinku (kadmia)	363
10. Stanovení hořčíku, niklu a zinku	363
11. Stínění železa kyanidem draselným	363
12. Stanovení niklu a kobaltu	364
Stínění triethanolaminem	365
1. Stanovení niklu za přítomnosti železa a hliníku	366
2. Stanovení vápníku (za přítomnosti Fe, Al, Mn a Mg)	366
3. Stanovení hořčíku za přítomnosti hliníku	366
4. Stanovení zinku nebo kadmia za přítomnosti hliníku	367
5. Stanovení manganu za přítomnosti hliníku	367
Stínění fluoridem amonným	367
1. Stanovení zinku za přítomnosti hliníku, vápníku a hořčíku	368
2. Stanovení zinku za přítomnosti hliníku, niklu, hořčíku a manganu	368
3. Stanovení manganu za přítomnosti zinku, hliníku a hořčíku	368
Stínění 2,3-dimerkaptopropanolem	368
1. Stanovení hořčíku nebo celkového obsahu hořčíku a vápníku (za přítom- nosti Pb, Bi, Zn, Cd, As, Sb, Sn)	369
2. Stanovení vápníku za přítomnosti olova	369
3. Stanovení vápníku vedle hořčíku (za přítomnosti Pb, Bi, Zn, Cd, As, Sb, Sn, Fe, Al)	370
4. Stanovení niklu a zinku	370
5. Stanovení olova a manganu	370
Stínění tironem	371
Stínění kyselinou thiojablečnou	371
Stínění jodidem draselným	371
C. Selektivní srážení kationtů	372
D. Stanovení selektivními komplexony	373
E. Kombinované stínění kationtů	375
1. Stanovení niklu, zinku a hořčíku	375
2. Stanovení olova, kobaltu a manganu	376
3. Stanovení vizmutu, kobaltu a manganu, nebo olova zinku a hořčíku.	376

4. Stanovení olova, niklu, zinku a hořčíku	377
5. Stanovení kadmia, zinku, niklu a hořčíku	377
Literatura	377

Kapitola XI.

PRAKTICKÉ APLIKACE V KOMPLEXOMETRII	379
A. Stanovení vápníku a hořčíku	379
1. Stanovení tvrdosti vody	379
2. Provozní kontrola v cukrovarech	381
Stanovení CaO v lehké šťávě	383
Stanovení CaO v těžké šťávě a zeleném syru	383
Stanovení CaO v melase	383
Stanovení celkové tvrdosti	383
3. Kontrola provozu v papírnách	384
Stanovení celkového kyslíčnanu siřičitého	384
Stanovení vápníku	385
Stanovení hořčíku a vápníku	385
4. Analýza vápenců, dolomitů a magnesitů	385
a) Stanovení Ca a Mg ve vápencích a dolomitech	385
b) Stanovení Ca a Mg ve vápencích podle Jordana a Robinsona	386
c) Stanovení vápníku, hořčíku a železa ve vápencích	386
d) Stanovení vápníku v magnesitech	387
e) Stanovení hořčíku ve vápencích	388
f) Stanovení Ca, Mg, Fe a Al v magnesitech podle Theise	389
5. Analýza kazivce	391
6. Analýza silikátů, cementů, strusek, rud a pod.	392
7. Analýza skla	393
8. Stanovení Ca a Mg v půdách, rostlinném materiálu, hnojivech a pod.	395
a) Stanovení Ca a Mg v půdách	395
b) Stanovení vápníku v rostlinné tkáni	396
c) Analýza vápenných hnojiv	396
9. Stanovení vápníku a hořčíku v mléce	397
10. Stanovení vápníku a hořčíku v krevním seru	398
a) Stanovení vápníku podle Flaschky a Holaska	398
b) Stanovení Ca a Mg podle Holaska a Flaschky	399
B. Metalurgická analýza	401
1. Analýza bronzů a mosazí	401
2. Analýza zinečnato-olovnatých rud	403
3. Stanovení mědi	406
a) Stanovení Cu a Al v Al-slutinách podle Amina	406
b) Stanovení mědi a stříbra v mincích podle Amina	407
c) Stanovení mědi ve slutinách se železem	407
4. Stanovení olova	408
a) Stanovení olova v bronzích a mosazích	408
b) Stanovení olova v olovnatých koncentrátech	408
c) Stanovení olova v rudách obsahujících baryum	408
d) Stanovení olova v jeho slutinách	409
5. Stanovení vizmutu	409

6. Stanovení kadmia	410
a) Stanovení kadmia ve slitinách s mědí	410
b) Stanovení kadmia v surovém zinku	411
7. Stanovení zinku	411
a) V zinkových koncentrátech	411
b) Stanovení zinku ve stříbrných pájkách	412
c) Stanovení zinku v síranu nikelnatém	419
d) Stanovení zinku v hliníkových slitinách	413
e) Stanovení zinku ve slitinách s uranem	415
f) Stanovení zinku v rudách	416
8. Stanovení manganu	416
a) Stanovení manganu ve slitinách s mědí	416
b) Stanovení manganu v hliníkových bronzích	417
c) Stanovení manganu v olovnatých bronzích	417
d) Stanovení manganu v ocelích podle Kinnunena	417
e) Stanovení manganu ve ferromanganu podle Flaschky	418
f) Stanovení manganu v zrcadlovině	418
9. Stanovení niklu	419
a) Stanovení niklu v ocelích	419
10. Stanovení hliníku	419
a) Stanovení hliníku v hořčíkových slitinách	420
b) Stanovení hliníku v zinkových slitinách	421
c) Stanovení hliníku v silikátech	421
Stanovení hliníku v silikátech s obsahem nad 5% Al	421
Stanovení hliníku v silikátech s obsahem pod 5% Al	422
11. Stanovení železa	423
12. Stanovení hořčíku	423
13. Stanovení zirkonia	423
14. Stanovení galia	425
15. Stanovení india	425
C. Analýsa laků	426
1. Analýsa lithoponu	426
a) Stanovení veškerého zinku	426
b) Stanovení kysličníku zinečnatého	426
c) Stanovení hořčíku a vápníku	427
2. Analýsa kysličníku zinečnatého	427
3. Analýsa kadmiové žluti	427
4. Analýsa tvrzených kalafun	428
5. Analýsa lakových sikativů (sušidel)	428
D. Analýsa galvanických lázní	429
E. Farmaceutická analýsa	430
1. Stanovení vizmutu	431
2. Stanovení rtuti	434
3. Stanovení zinku	436
4. Stanovení vápníku	437
5. Stanovení hořčíku	438
6. Stanovení olova	438

7. Stanovení mědi	439
8. Stanovení hliníku	439
9. Stanovení železa	439
10. Stanovení fosforečnanů	440
11. Stanovení síranů	441
12. Stanovení organických složek	441
a) Stanovení amidopyrinu	441
b) Stanovení hexamethylentetraminu	442
c) Stanovení hydrazidu kyseliny <i>isonikotinové</i>	443
d) Stanovení 8-hydroxychinolinu a jeho derivátů	443
e) Stanovení fosforečnanu kodeinu	444
f) Stanovení bromoformu v syrupech	444
F. Klinická analyza	445
a) Stanovení fosforu v krevním seru podle Flaschky a Holaska	445
b) Stanovení železa v krvi	446
c) Stanovení glukosy v krvi podle Bultasové a Horákové	446
d) Stanovení glukosy v mozkomíšním moku	447
G. Různá stanovení	447
Literatura	448
Doslov	452
Autorský rejstřík	459
Věcný rejstřík	465